

Sosiaalipalvelujen omavalvontasuunnitelma 2024

Vieroitushoitoyksikkö ja Selviämishoitoasema Salo

Sisällys

1	Palveluntuottajaa koskevat tiedot	1
2	Omavalvontasuunnitelman laatiminen	2
3	Toiminta-ajatus, arvot ja toimintaperiaatteet	3
4	Omavalvonnan toimeenpano	4
5	Asiakkaan asema ja oikeudet	7
6	Palvelun sisällön omavalvonta	12
7	Asiakasturvallisuus	16
8	Asiakas- ja potilastietojen käsittely ja kirjaaminen	21
9	Yhteenvedo kehittämissuunnitelmasta	23
10	Omavalvontasuunnitelman seuranta	24

1 Palveluntuottajaa koskevat tiedot

Palveluntuottaja

Nimi: A-klinikka Oy, Y-tunnus: 2782671-8

Toimintayksikkö

Nimi: Vieroitushoitoyksikkö ja Selviämishoitoasema Salo

Osoite: Kalkkitie 5-7, 24280 Salo

Sijaintikunta yhteystietoineen: Salo / Varsinais-Suomen hyvinvointialue, sote-palveluiden vaihde
p. 02 772 3111

Esihenkilö: palveluesimies Elisabeth Mäentausta

Palvelumuoto; asiakasryhmä, jolle palvelua tuotetaan; asiakaspaikkamäärä

Vieroitushoitoyksikkö Salo tarjoaa ympärivuorokautista hoitoa täysi-ikäisille päihteiden käyttäjille ja muista riippuvuusongelmista kärsiville, joille avohoitopalvelut eivät ole riittäviä tai tarkoituksenmukaisia. Yksikössä on 12 asiakaspaikkaa. Hoidon tarve voi liittyä esimerkiksi alkoholiin, huumeisiin tai lääkkeisiin. Hoidossa arvioidaan asiakkaan kokonaistilanne ja suunnitellaan hoito yksilöllisesti yhteistyössä lääkärin kanssa. Hoitosuunnitelman laatimisen lisäksi asiakkaan kanssa pyritään varmistamaan hoidon jatkuminen vieroitushoitajakson jälkeen joko avohoidon palveluissa tai laitoshoidossa yhteistyössä asiakkaan oman kotikunnan kanssa. Hoitoa tukee kaikille asiakkaille suunnattu Prässi-ryhmätoiminta, jota järjestetään arkipäivisin, lisäksi iltaisin järjestetään ryhmätoimintaa esimerkiksi. Asiakkaiden tulee olla fyysisesti siinä kunnossa, että pärjäävät itsenäisesti tai lähes itsenäisesti päivittäisissä toimissaan (1 hoitajan avustettava), yksikössä on 1 inva-mitotettu huone, johon voi tulla myös pyörätuolilla. Hoitoon voi tulla, vaikka asiakkaalla olisi yhtäaikainen päihde- ja mielenterveydenongelma.

Selviämishoitoasema Salo on 4 paikkainen, turvallinen paikka päihtymystilasta selviämiseen. Selviämishoidossa seurataan asiakkaan terveydentilaa (asiakas puhallutetaan, promilleja seurataan, lisäksi mitataan verenpaineet ja verensokeri). Selviämishoitoasemilla toteutettava selviämishoito on perustason sairaanhoitoa, jonka tärkein tehtävä on estää ja hoitaa päihtymystilan aiheuttamat akuutit komplikaatiot sekä turvata asiakkaan turvallinen selviäminen päihtymystilasta. Asiakkaalla on mahdollisuus myös jatkohoidon suunnitteluun.

Yksityisten palveluntuottajan lupatiedot

Aluehallintoviraston/Valviran luvan myöntämisaikajankohta: 1.1.2018 (muutoslupa)

Palvelu, johon lupa on myönnetty: Ympärivuorokautinen laitoshoido- päihdekuntoutujat, lupa yhteinen A-klinikkayhteisö Salon kanssa

Ilmoituksenvarainen toiminta (yksityiset sosiaalipalvelut)

Ilmoituksen ajankohta: 1.1.2018

Palveluala, joka on rekisteröity: Ensisuojat- ja selviämisasemat- päihdekuntoutujat, 4 paikkaa

Alihankintana ostetut palvelut ja niiden tuottajat

- Ruokahuolto: Arkea Oy
- Siivouspalvelut: Arkea Oy
- Pesulapalvelut: Lindström Oy
- Vartiointipalvelut, hälytin ja valvontalaitteet sekä huolto: Avarn Oy
- Teknisen valvonnan laitteet, sähkölukot, huolto: Hämeen Lukko Oy
- Kiinteistöhoitopalvelut: Kailep Oy
- Laboratoriodiagnostiikka: Synlab Oy ja TyksLab

A-klinikka Oy vastaa alihankintana tuotettujen palvelujen laadusta.

A-klinikka Oy:llä on laatusertifikaatti, jonka kriteerinmukaisesti hoitoprosesseja ja niiden laatua seurataan laatujärjestelmän mukaisesti vuosikellon mukaisesti yksiköittäin. Asiakasturvallisuutta ja laatupoikkeamia seurataan sähköisen järjestelmän avulla ja havaitut poikkeamat käydään läpi johtamisjärjestelmässä jaettujen vastuiden mukaisesti.

Vieritushoito ja Selviämishoitoasema Salossa ostopalvelujen laatua seurataan kokoaikaisesti työnteon ohella. Ruoka- ja siivoushuollossa havaitut poikkeamat raportoidaan välittömästi Arkealle ja näitä käsitellään vuosittain (2-4 kertaa) järjestetyissä yhteispalavereissa.

Vartiointipalvelun toimivuutta seurataan ja palaute annetaan esihenkilön toimesta, jos poikkeavuutta havaitaan.

Kiinteistöhoidon kohdalla tiivistä yhteistyötä tehdään kiinteistöhoidon kanssa ja palautetta annetaan tarvittaessa. Siivoushuollon osalta tehdään laatukierroksia yhdessä yksikön palveluesimiehen kanssa vähintään kaksi kertaa vuodessa, keväällä sekä syksyllä ja myös tarpeen mukaan. Kierrosten yhteydessä kartoitetaan peruspesujen tarve vuosittain. Peruspesut tilataan tarpeen mukaisesti. Tämän lisäksi Arkea toteuttaa myös omia laatukierroksia ja seuraavat palvelun tasoa ja sopimuksen mukaisuutta omavalvontana. Laaturaportit tallennetaan Arkean järjestelmään, sekä toimitetaan yksikön palveluesimiehelle. Ruokahuollon osalta on vuosittainen laadunarviointipalaveri yksikön esimiehen ja Arkean edustajien kanssa. Alihankintoihin liittyviä palveluja on asianmukaisesti kilpailutettu ja keskitetty suuremmille toimijoille, jolloin seuranta ja laadunhallinta ovat paremmin hallittavissa.

Onko alihankintana tuottavilta palveluntuottajilta vaadittu omavalvontasuunnitelmat?

Ei.

2 Omavalvontasuunnitelman laatiminen

Omavalvonnan suunnittelusta vastaava henkilö tai henkilöt

Vieritushoito ja selviämishoitoasema Salon henkilöstö osallistuu mahdollisuuksien mukaan omavalvonnan suunnitteluun. Omavalvontasuunnitelma käydään aina läpi uusien työntekijöiden ja opiskelijoiden kanssa osana yksikön perehdytysohjelmaa.

Päivitetty omavalvontasuunnitelmaa käydään läpi työryhmäkokouksissa osa-alueittain ja sitä täydennetään työntekijöiden näkemysten pohjalta. Omavalvontasuunnitelmassa on liitteenä luku-kuittauslomake, johon dokumentoidaan suunnitelmaan tutustuminen.

Omavalvonnan suunnittelusta ja seurannasta vastaa yksikön palveluesimies.

Omavalvontasuunnitelman seuranta

Palvelupäällikkö vastaa omaan vastuualueeseen kuuluvien omavalvontasuunnitelmien päivityksen koordinoinnista. Omavalvontasuunnitelmat päivitetään vuosittain yhtiön vuosikellon mukaisesti tai aina, kun toiminnassa tapahtuu palvelunlaatuun tai asiakasturvallisuuteen liittyviä muutoksia. Seurantaa toteutetaan viikoittaisten työryhmäkokousten yhteydessä. Omavalvontasuunnitelman seurantaa toteutetaan myös yhtiön laatujärjestelmän itsearvioinneissa kerran vuodessa.

Omavalvontasuunnitelman julkisuus

Omavalvontasuunnitelma on avoimesti nähtävillä yksikön yhteisissä tiloissa kirjahyllyssä, työntekijöiden Teams-kanavalla sekä A-klinikka Oy:n nettisivuilla.

3 Toiminta-ajatus, arvot ja toimintaperiaatteet

Toiminta-ajatus

Vieroitushoito ja selviämishoitoasema Salossa hoidon avulla tuetaan asiakkaan päihteettömyyttä ja haetaan ratkaisuja koko elämänhallinnan parantamiseen. Hoitoon voi hakeutua päihteestä tai riippuvuudesta riippumatta. Asiakkaita hoidetaan kokonaisvaltaisesti, niin että elämänlaatu paranisi asiakkaan tavoitteiden mukaisesti. Ympäristömme on turvallinen toipumiselle. Yksikön toimintaa ohjaa sosiaali- ja terveydenhuollon lait. Yksikössä noudatetaan Käypä hoito -suosituksia.

Salon vieroitushoitoyksikön ja selviämishoitoaseman toiminta-ajatuksena on tarjota vieroitushoitoa päihteiden käyttäjille sekä taata matalan kynnyksen hoitomahdollisuus päihdehoidon alkuun saattamiseksi. Hoitajakson aikana kartoitetaan asiakkaan tilanne, tarjotaan mahdollisuus lääkäripalveluun, pyritään jatkohoidon ja -kuntoutuksen järjestämiseen ja tuetaan asiakasta päihteidenkäyttönsä hallinnassa asiakaslähtöisesti hoitotyön arvoja ja etiikkaa noudattaen. Selviämishoito tarjoaa turvallisen ja valvotun tilan päihteestä selviämiseksi terveydenhuollon ammattilaisten valvonnassa

Arvot ja toimintaperiaatteet

Sosiaalihuollon palvelujen tulee toteuttaa sosiaalihuollon lainsäädännön keskeisiä periaatteita. Palvelujen tulee edistää ja ylläpitää hyvinvointia sekä sosiaalista turvallisuutta, vähentää eriarvoisuutta ja edistää osallisuutta, turvata yhdenvertaisin perustein tarpeenmukaiset, riittävät ja laadukkaat sosiaalipalvelut sekä muut hyvinvointia edistävät toimenpiteet, edistää asiakaskeskeisyyttä sekä asiakkaan oikeutta hyvään palveluun ja kohteluun sosiaalihuollossa.

A-klinikka Oy:n arvot ovat ihmisarvon kunnioitus, luottamuksellisuus ja vastuullisuus. Vieroitushoitoyksikkö ja Selviämishoitoasema Salon henkilöstö on sitoutunut työskentelemään A-klinikka Oy:n arvojen sekä päihde- ja mielenterveys- sekä sosiaali- ja terveyspalveluja ohjaavien kansallisten arvojen ja toimintaperiaatteiden mukaisesti. Jokainen työntekijä perehdytetään A-klinikka Oy:n

arvoihin. Vieroitushoitoyksikkö ja selviämishoitoasema Salossa jokainen asiakas on yksilö ja jokaiselle asiakkaalle laadimme yksilöllisen hoitosuunnitelman, yhdessä asiakkaan kanssa. Yksikön työntekijät omaavat vahvat arvot, joissa keskeisenä on ihmisarvon kunnioitus, jokainen asiakas otetaan vastaan yksilönä ja häntä arvostetaan.

4 Omavalvonnan toimeenpano

Riskien ja epäkohtien tunnistaminen ja niiden korjaaminen

Asiakas- ja potilasturvallisuutta vaarantavien riskien tunnistaminen on omavalvontasuunnitelman ja omavalvonnan toimeenpanon lähtökohta. Ilman riskien tunnistamista ei riskejä voi ennaltaehkäistä eikä toteutuneisiin epäkohtiin voida puuttua suunnitelmallisesti. Omavalvonta perustuu riskienhallintaan, jossa palveluun liittyviä riskejä ja mahdollisia epäkohtien uhkia tulee arvioida monipuolisesti asiakkaan saaman palvelun näkökulmasta.

Riskit voivat aiheutua esimerkiksi riittämättömästä henkilöstömitoituksesta tai toimintakulttuurista esim. riskejä voi aiheutua perusteettomasta asiakkaan itsemääräämisoikeuden rajoittamisesta, fyysisestä toimintaympäristöstä (esim. esteettömyydessä ja toimitilojen soveltuvuudessa esiintyy ongelmia tai vaikeakäyttöiset laitteet). Usein riskit ovat monien toimintojen summa. Riskienhallinnan edellytyksenä on, että työyhteisössä on avoin ja turvallinen keskusteluympäristö, jossa sekä henkilöstö että asiakkaat ja heidän omaisensa uskaltavat tuoda esille laatuun ja asiakasturvallisuuteen liittyviä havaintojaan.

Kaikissa A-klinikka Oy:n yksiköissä tehdään vuosittain palveluesimiehen johdolla riskikartoitus, josta havaitut riskit otetaan seurattavaksi. Lisäksi käytössä on asiakasturvallisuuteen liittyvien riskien, epäkohtien ja laatupoikkeamien raportointijärjestelmä, johon kaikki havainnot sekä niiden käsittely ja korjaavat toimenpiteet dokumentoidaan.

Vieroitushoitoyksikkö ja Selviämishoitoasema Salossa riskikartoitus täytetään palveluesimiehen johdolla työryhmässä ja paikalla olevat työntekijät osallistuvat riskikartoituksen tekemiseen. Riskikartoituksessa käydään läpi kaikki osa-alueet; fyysiset, henkiset, biologiset, kemikaaliset tekijät.

Riskin havainnut työntekijä ilmoittaa riskistä tai haittatapahtumasta sähköiseen seurantajärjestelmään sekä tilanteesta riippuen myös välittömästi esimiehelle. Linkki ilmoituslomakkeelle ja toimintaohjeet ovat Intranetissa henkilöstön saatavilla. Mikäli tilanne on vakava, on esimiehen ilmoitettava asiasta välittömästi palvelupäällikölle/liiketoimintajohtajalle. Jokaisella työntekijällä on ilmoitusvelvollisuus, mikäli näkee tai kokee epäkohtia toiminnassa. Yksikön työntekijät perehdytetään laatu- ja turvallisuuspoikkeamien tekemiseen ja yksikössä kannustetaan poikkeamista ilmoittamisen kulttuuriin. Jokainen raportti käydään työryhmässä läpi, mikäli poikkeama on suuri tai on kyse vakavasta vaaratapahtumasta henkilöstö raportoi tästä välittömästi esimiehelle tai palvelupäällikölle. Työntekijöitä on ohjeistettu tekemään ilmoitukset myös läheltä piti -tilanteista, tällaisia ovat muun muassa sellaiset lääkepoikkeamat, jotka eivät menneet asiakkaalle asti.

A-klinikka Oy:lla on käytössä whistleblower-direktiivin mukainen ilmoituskanava (www.a-klinikka.fi/whistleblow), johon myös asiakkaat ja omaiset voivat ilmoittaa havaitsemistaan epäkohdista. Nämä ilmoitukset käsitellään whistleblower-direktiivissä ohjatun aikataulun ja prosessin mukaisesti ja ilmoittaja saa myös tiedon käsittelyprosessista.

Lisäksi yksikössä on mahdollisuus ilmoittaa havaituista epäkohdista seuraavalla tavalla:

Asiakkailta ja omaisilta on mahdollisuus antaa palautetta suullisesti hoitojakson aikana, joko työntekijöille tai palveluesimiehelle. Lisäksi heillä on mahdollisuus antaa palautetta sähköpostitse tai viestitse suoraan yksikköön tai palveluesimiehelle. Suullisen ja sähköpostilla/viestillä annetun palautteen lisäksi käytössä on sähköinen asiakaspalautelaite, joka sijaitsee yksikön yhteisissä tiloissa ja johon asiakas tai hänen läheisensä voi jättää palautteen valmiiden kysymysten pohjalta, lisäksi laitteen kautta on mahdollista antaa avointa itse kirjoitettua palautetta. Kaikille avoin palautelomake löytyy A-klinikka Oy:n nettisivuilta.

Riskienhallinnan järjestelmät ja menettelytavat

Riskienhallinnassa laatua ja asiakasturvallisuutta parannetaan tunnistamalla jo ennalta ne kriittiset työvaiheet, joissa toiminnalle asetettujen vaatimusten ja tavoitteiden toteutuminen on vaarassa. Riskienhallintaan kuuluu suunnitelmallinen toiminta epäkohtien ja todettujen riskien poistamiseksi tai minimoimiseksi. Osana riskienhallinnan toimeenpanoa toteutuneet haittatapahtumat kirjataan, analysoidaan, raportoidaan ja toteutetaan korjaavat toimenpiteet. Esihenkilön vastuulla on perehdyttää henkilökunta omavalvonnan periaatteisiin ja toimeenpanoon mukaan lukien henkilökunnalle laissa asetettuun velvollisuuteen ilmoittaa asiakasturvallisuutta koskevista epäkohdista ja niiden uhista. Riskienhallinta ja omavalvonta ovat osa joka päivästä arjen työtä palveluissa.

Riskienhallinnan työnjako

Toiminnasta vastaavan johdon ja esihenkilöiden tehtävänä on huolehtia omavalvonnan ohjeistamisesta ja järjestämisestä sekä siitä, että työntekijöillä on riittävästi [tietoa turvallisuusasioista](#). Toiminnasta vastaavien on huolehdittava siitä, että turvallisuuden varmistamiseen on osoitettu riittävästi voimavaroja. Esihenkilön vastuulla on saada aikaan myönteinen asenneympäristö turvallisuuskysymysten käsittelylle. Riskienhallinta vaatii sitoutumista ja aktiivisia toimia koko henkilökunnalta. Työntekijät osallistuvat turvallisuustason ja -riskien arviointiin, omavalvontasuunnitelman laatimiseen ja turvallisuutta parantavien toimenpiteiden toteuttamiseen. Riskienhallinnan luonteeseen kuuluu, ettei työ ole koskaan valmista.

Riskienhallinnan prosessi on käytännössä omavalvonnan toimeenpanon prosessi, jossa riskienhallinta kohdistetaan kaikille omavalvonnan osa-alueille.

Luettelo riskienhallinnan/omavalvonnan toimeenpanon ohjeista

- A-klinikka Oy:n omavalvontaohjelma ja omavalvontasuunnitelmat
- Asiakas- ja potilasturvallisuussuunnitelma
- Uuden työntekijän perehdytysohjelma
- Toimintaohje uhka- ja väkivaltatilanteiden varalle
- Työsuojelun toimintaohjelma
- Laatu- ja turvallisuuspoikkeamien käsittelyn sekä riskikartoitusten toteuttamisen ohjeet
- Vakavan vaaratapahtuman tutkinnan toimintaohje
- Lääkehoitosuunnitelma (yksikkökohtainen)
- Pelastussuunnitelma (yksikkökohtainen)
- Poistumisturvallisuus selvitys (yksikkökohtainen)

Ilmoitusvelvollisuus

Sosiaalihuollon henkilöstön on ilmoitettava viipymättä toiminnasta vastaavalle henkilölle, jos hän tehtävissään huomaa tai saa tietoonsa epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan asiakkaan sosiaalihuollon toteuttamisessa. Ilmoituksen vastaanottaneen toiminnasta vastaavan esihenkilön tulee käynnistää toimet epäkohdan tai sen uhan poistamiseksi ja ellei niin tehdä, ilmoituksen tekijän on ilmoitettava asiasta aluehallintovirastolle. Esihenkilö arvioi yhdessä palvelupäällikön ja palvelujohtajan kanssa, onko tilanteesta ilmoitettava myös palvelun tilaajalle sekä valvovalle viranomaiselle.

A-klinikka Oy:lla varmistetaan, että jokainen työntekijä on tietoinen ilmoitusvelvollisuudestaan, ja ilmoitusvelvollisuus on kirjattu omavalvontasuunnitelmien lisäksi myös mm. yhtiön laatupolitiikkaan. Työntekijät ilmoittavat ensisijaisesti havaitusta epäkohdasta tai sen uhasta omalle esihenkilölle, joka käynnistää välittömästi toimet epäkohdan tai sen uhan selvittämiseksi ja poistamiseksi. Epäkohtailmoituksen tehneeseen työntekijään ei kohdisteta missään tilanteessa ilmoituksen tekemisen takia kielteisiä toimia. Jos epäkohtatilanteesta johtuen ilmoittaminen omalle esihenkilölle ei ole mahdollista, voi työntekijä tehdä epäkohtailmoituksen myös anonyymisti ilmoituskanavan kautta. Epäkohdat pyritään kuitenkin ilmoittamaan laatu- ja turvallisuuspoikkeamien ilmoitusjärjestelmän kautta, jotta ilmoitusten käsittelyn dokumentointi tapahtuu yhdenmukaisesti.

Vieroitushoitoyksikkö ja selviämishoitoasema Salon omavalvontasuunnitelmaan on kirjattu ilmoitusvelvollisuudesta, jota kautta jokainen työntekijä on tietoinen ilmoitusvelvollisuudestaan. Yksikön ilmoitustaululla on myös tulostettuna tiedote ilmoitusvelvollisuudesta ja asia on käsitelty yksikön työryhmäpalaverissa ja kirjattu muistioon. Työntekijät ilmoittavat ensisijaisesti havaitusta epäkohdasta tai sen uhasta omalle esimiehelleen, joka käynnistää välittömästi toimet epäkohdan tai sen uhan selvittämiseksi ja poistamiseksi. Epäkohdat ilmoitetaan myös laatu- ja turvallisuuspoikkeamien ilmoitusjärjestelmän sähköisen järjestelmän kautta.

Vastuu riskienhallinnassa saadun tiedon hyödyntämisestä kehittämisessä on toiminnasta vastaavalla taholla, mutta työntekijöiden tulee ilmoittaa havaituista riskeistä johdolle.

Riskien ja esille tulleiden epäkohtien käsitteleminen

Haittatapahtumien ja läheltä piti -tilanteiden käsittelyyn kuuluu niiden kirjaaminen, analysointi ja raportointi. Haittatapahtumien käsittelyyn kuuluu myös niistä keskustelu työntekijöiden, asiakkaan ja tarvittaessa omaisen kanssa. Jos tapahtuu vakava, korvattavia seurauksia aiheuttanut haittatapahtuma, asiakasta tai omaista informoidaan korvausten hakemisesta.

A-klinikka Oy:n laatu- ja turvallisuuspoikkeamat raportoidaan ja käsitellään IMS-ohjelmistoon rakennetussa raportointijärjestelmässä. Laatu- ja turvallisuuspoikkeamat ja niiden korjaavat toimenpiteet käsitellään myös työryhmässä, ja käsittely kirjataan työryhmämuistioon. Jos tilanne on käsitelty asiakkaan tai omaisten kanssa, asian käsittely kirjataan osaksi raportointia.

Vakavista potilasturvallisuutta vaarantaneista vaaratapahtumista käynnistetään vakavan vaaratapahtuman tutkintaprosessi.

Vieroitushoitoyksikkö ja selviämishoitoasema Salossa haittatapahtumat ja läheltä piti-tilanteet kirjataan ja käsitellään sähköisessä ohjelmassa. Jokaisesta haittatapahtumasta ja läheltä piti-tilanteista raportoidaan esimiehelle ja asianomaisille. Esimies lukee ja käsittelee raportin sekä

käsittelee ne työryhmässä. Haittatapahtumat käsitellään asiatietojen pohjalta, syyllistämättä sekä huolehtimalla eri osapuolien tarvitsemasta tuesta. Tapahtuneen perusteella tulee kehittää toimintatapoja, joilla haittatapahtuman toistuminen on ehkäistävässä.

Henkilökunnalle ja yhteistyötahoille tiedotetaan muutoksista, todetuista ja toteutuneista riskeistä ja niiden korjaamisesta sähköpostitse, tiedotus- ja kuulemistilaisuuksissa, työryhmäpalavereissa ja kehittämisiltapäivissä, kehityskeskusteluissa ja täydennyskoulutustilaisuuksissa.

Korjaavat toimenpiteet

Riskienhallinnan prosessissa sovitaan todettujen haittatapahtumien ja epäkohtien korjaamiseen liittyvistä toimenpiteistä. Muutosta vaativien laatupoikkeamien juurisyöt selvitetään ja suunnitellaan tarvittavat toimenpiteet muutoksen aikaansaamiseksi. Korjaavista toimenpiteistä tehdään kirjaukset omavalvonnan seuranta-asiakirjaan.

Vieroitushoitoyksikkö ja Selviämishoitoasema Salossa esimies kirjaa järjestelmään lomakkeelle esityksen korjaavista toimenpiteistä. Esimiehet kokoavat yksiköstä tulleet ilmoitukset ja ne käsitellään yksikön työryhmäkokouksessa säännöllisesti viikoittain. Vakavat vaaratapahtumat käsitellään välittömästi. Tapahtumien käsittely on syyllistämätöntä ja tavoitteena on kehittää toimintatapoja vaaratapahtumia ennaltaehkäiseviksi. Sähköiset raportit käsitellään myös esimieskokouksissa, josta ne tarvittaessa viedään johtoryhmän tietoon.

Sovituista muutoksista ja korjaavista toimenpiteistä tiedotetaan vieroitushoitoyksikkö ja selviämishoitoyksikön viikoittaisissa työryhmäkokouksissa (joista tehdään muistiot), sähköpostitse, kuulemis- ja keskustelutilaisuuksissa sekä kehittämispäivillä. Asiakkaiden ja omaisten kanssa käydään tarvittaessa henkilökohtaiset keskustelut.

5 Asiakkaan asema ja oikeudet

Palvelu- ja hoitosuunnitelma

Palvelu- ja hoitosuunnitelmasta säädetään sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 7 §:ssä. Hoidon ja palvelun tarve kirjataan asiakkaan henkilökohtaiseen, päivittäistä hoitoa, palvelua tai kuntoutusta koskevaan suunnitelmaan, jota päivitetään asiakkaan tilanteessa tapahtuvien muutosten yhteydessä. Suunnitelman tavoitteena on auttaa asiakasta saavuttamaan elämänlaadulle ja kuntoutumiselle asetetut tavoitteet. Päivittäisen palvelun ja hoidon suunnitelma on asiakirja, joka täydentää asiakkaalle laadittua asiakas/palvelusuunnitelmaa ja jolla viestitään muun muassa palvelun järjestäjälle asiakkaan palvelutarpeesta tapahtuneista muutoksista.

Vieroitushoitoyksikkö ja selviämishoitoasema Salossa jokaiselle asiakkaalle laaditaan vieroitushoidon alussa henkilökohtainen hoitosuunnitelma yhdessä asiakkaan kanssa, suunnitelma laaditaan 1-3 vrk kuluessa hoidon aloituksesta. Asiakas on mukana oman hoitonsa suunnittelussa ja laatii hoidolle omat tavoitteensa, jotka kirjataan hoitosuunnitelmaan. Hoitosuunnitelmaa päivitetään tarvittaessa, sen ajantasaisuutta tarkistellaan kuitenkin hoidon edetessä. Jokaisella asiakkaalla on mahdollisuus tavata hoidon aikana sosiaaliohjaajan, joka avustaa tarvittavissa jatkotoimenpiteissä (kuntoutus, avohoidon kontakti tms). Suunnitelman laadintaan voi asiakkaan ja työntekijän lisäksi

osallistua myös muita asiakkaan tukiverkoston kuuluvia. Hoitajaksojen pituudet vaihtelevat alle vuorokauden selviämishoidosta muutaman viikon vieroitushoitajakseen.

Asiakkaan toimintakyvyn arvioinnissa käytetään apuna laatuvarmistettuja mittareita, kuten Audit, Paradise24fin ja MissäMennään. Kuitenkin kliininen arvio asiakkaan toimintakyvystä on isoin mittari.

Vieroitushoitoyksikkö ja Selviämishoitoasema Salossa hoitosuunnitelma laaditaan aina yhdessä asiakkaan kanssa, hoitosuunnitelmaa laadittaessa otetaan huomioon myös lähetettävien tahojen toivomukset. Asiakkaan kirjaukset näkyvät OmaKannassa, josta asiakas voi niihin tutustua. Mikäli asiakas haluaa itselleen kirjaukset paperisena, tulee hänen pyytää näitä kirjallisesti.

Hoitosuunnitelman laadinnasta on perehdytysohje, jossa käy ilmi mitä kaikkea suunnitelman tulee sisältää. Hoitosuunnitelma kirjataan sähköiseen potilastietojärjestelmään, josta se on kaikkien yksikön työntekijöiden luettavissa. Suunnitelmat käydään läpi vuorossa oleville työntekijöille raporteilla. Henkilökunnalla on myös velvollisuus perehtyä tarpeen ja tilanteen mukaan jokaisen asiakkaan kirjauksiin ja suunnitelmaan.

Asiakkaan kohtelu

Sosiaalihuollon asiakkaalla on oikeus laadultaan hyvään sosiaalihuoltoon ja hyvään kohteluun ilman syrjintää. Asiakasta on kohdeltava kunnioittaen hänen ihmisarvoaan, vakaumustaan ja yksityisyyttään.

Itsemääräämisoikeuden varmistaminen

Sosiaalihuollon palveluissa jokaisella on oikeus tehdä omaa elämäänsä koskevia valintoja ja päätöksiä. Henkilökunnan tehtävänä on kunnioittaa ja vahvistaa asiakkaan itsemääräämisoikeutta ja tukea hänen osallistumistaan palvelujensa suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Itsemääräämisoikeus on jokaiselle kuuluva perusoikeus, joka muodostuu oikeudesta henkilökohtaiseen vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen. Siihen liittyvät läheisesti oikeudet yksityisyyteen ja yksityiselämän suojaan. Henkilökohtainen vapaus suojaa henkilön fyysisen vapauden ohella myös hänen tahdonvapauttaan ja itsemääräämisoikeuttaan.

Asiakkaalla tulisi mahdollisuuksien mukaan olla oikeus esittää toiveita esimerkiksi siitä, kuka häntä avustaa sukupuolisensitiivisissä tilanteissa ([Apulaisoikeuskanslerin ratkaisu \(OKV/1/50/2018\)](#), [Vammaispalvelujen käsikirja](#)).

Vieroitushoitoyksikkö ja Selviämishoitoasema Salossa asiakkaalla on oikeus ja myös velvollisuus osallistua oman hoitonsa ja jatkohoitonsa suunnitteluun ja häntä kuullaan hoidon jokaisessa vaiheessa. Vieroitushoitoyksikössä ja Selviämishoitoasemalla asiakas on aina vapaaehtoisessa hoidossa. Asiakkaan yksityisyyttä, intimitteettisuoja, henkilökohtaista vapautta ja koskemattomuutta kunnioitetaan lain edellyttämällä tavalla. Jokaisen asiakkaan kohdalla pyritään mahdollisimman yksilölliseen ja juuri sen hetkisen tilanteen edellyttämän hoidon suunnitteluun.

Sosiaalihuollossa itsemääräämisoikeutta voidaan rajoittaa ainoastaan silloin, kun asiakkaan tai muiden henkilöiden terveys tai turvallisuus uhkaa vaarantua eikä muita keinoja ole käytettävissä.

Rajoitustoimenpiteet on toteutettava lievimmän rajoittamisen periaatteen mukaisesti ja turvallisesti henkilön ihmisarvoa kunnioittaen.

Itsemääräämisoikeutta koskevista periaatteista ja käytännöistä keskustellaan sekä asiakasta hoitavan lääkärin että omaisten ja läheisten kanssa. Itsemääräämisoikeutta rajoittavista toimista lääkäri tekee kirjalliset päätökset ja tiedot kirjataan asiakkaan palvelu-, hoito tai kuntoutussuunnitelmaan. Rajoittamistoimista tehdään kirjaukset myös asiakasasiakirjoihin. On hyvä muistaa, että rajoittamistoimia koskevaa päätöstä ei voi tehdä toistaiseksi voimassa olevaksi.

Vieroitushoitoyksikkö ja Selviämishoitoasema Salossa hoito ja kuntoutus perustuvat vapaaehtoisuuteen ja näin ollen rajoitteet perustuvat asiakkaiden kanssa yhteisymmärryksessä sovittuihin asioihin ja yksikön sääntöihin, joihin asiakkaiden tulisi sitoutua. Yhteisten sääntöjen lisäksi saattaa olla asiakkaan kanssa yhdessä sovittuja yksilökohtaisia rajoitteita, jotka tukevat hänen hoitoaan esim. puhelimen säilytys arvotavarakaapissa yöaikaan asiakkaan kanssa sovitusti, joiden perusteena on pyrkiä turvaamaan hoidossa pysyminen ja hoitajakson onnistuminen. Asiakkaalla on milloin tahansa niin halutessaan mahdollisuus perua tekemänsä vapaaehtoiset sopimukset.

Asiakas voi milloin tahansa päättää hoitajaksonsa yksikössä, mutta näissäkin tilanteissa pyritään aina keskustelemaan asiakkaan kanssa ratkaisusta ja sen mahdollisista seurauksista.

Yksikön käytänteiden perusteista ja niiden tarpeellisuudesta/vaikutuksista keskustellaan aina tarvittaessa yksikön viikoittaisissa työryhmäkokouksissa, työnohjauksissa ja kehittämispäivillä. Huonosti toimivat käytännöt ja epäkohdat pyritään löytämään nopeasti ja tekemään tarvittavat muutokset käytäntöihin, joihin kaikki sitoutuvat. Asiakaspalautteita kerätään ja otetaan vastaan jatkuvasti ja niihin pyritään reagoimaan viipymättä, aina kun se on perusteltua. Akuutteihin uhka- ja vaaratilanteisiin on laadittu erilliset toimintaohjeet intraan.

Vieroitushoitoyksikkö ja Selviämishoitoasema Salossa ei ole käytössä rajoittavia välineitä. Jos asiakas on päihtynyt vieroitushoitoyksikön puolella, asiakas joudutaan siirtämään asiakkaan itsensä ja muiden hoidossa olevien turvallisuuden vuoksi joissakin tilanteissa asiakkaan tahdon vastaisesti selviämishoitoaseman puolelle, päivystykseen tai kotiuttaa, jos se katsotaan turvalliseksi vaihtoehdoksi. Asiakkaan tahdon vastaisessa hoidon keskeytyksessä päätöksen tekee lääkäri.

Asiakkaan asiallinen kohtelu

Vieroitushoitoyksikkö ja Selviämishoitoasema Salossa noudatetaan A-klinikka Oy:n arvoja, joita ovat asiakaslähtöisyys ja ihmisarvon kunnioittaminen. Yksikön viikoittaisissa työryhmäpalaverissa ja arjessa pidetään yllä keskustelua asiakastyön laadusta ja asiakkaiden hyvästä kohtelusta. Tarvittaessa pohditaan toimintatapoja ammatillisuuden säilyttämiseksi esimerkiksi haastavien asiakkaiden kanssa toimimiseen. Säännöllisessä työnohjauksessa (8-10 krt /vuodessa) voidaan myös purkaa haasteellisia asiakastilanteita ja näin löytää työryhmän kesken yhtäläinen käytäntö ja ammatillisuus niiden käsittelyssä.

Vieroitushoitoyksikkö ja Selviämishoitoasema Salon työryhmä on tietoinen siitä, että havaittuaan epäasiallista kohtelua on työntekijöiden velvollisuus puuttua siihen ja antaa palautetta työkaverilleen. Myös asiakkaiden väliseen epäasialliseen käyttäytymiseen ja esim. seksuaaliseen häirintään puututaan sen havainneen työntekijän toimesta välittömästi. Asiasta tulee myös viestiä yksikön

esimiehelle joko suullisesti tai kirjallisesti ja asiasta tehdään IMS ilmoitus. Tämä on osa sosiaali-
huollon ilmoitusvelvollisuutta.

Esimies ottaa asiakkaan epäasiallisen kohtelun puheeksi työntekijän tai osallisen asiakkaan kanssa ja työryhmässä. Esimies käsittelee sähköisen ilmoituksen ja huolehtii kehittämistoimenpiteiden toteuttamisesta ja seurannasta.

Jos yksikön sisäisillä toimilla ei ole ollut vaikutusta asiakkaan asiallisen kohtelun parantumiseen, puututaan tilanteeseen työnjohdollisin toimin sekä tehdään liiketoimintajohtajan päätöksellä oma-
valvontailmoitus hyvinvointialueen ostopalvelutoiminnasta vastaavalle työntekijälle. Tarvittaessa omavalvontailmoitus tehdään myös aluehallintovirastoon. Useimmissa palvelusopimuksissa on määritelty tilaajan oikeus vaikuttaa siihen, ketkä voivat osallistua asiakkaiden hoitoon. Asiakkaiden välistä epäasiallista kohtelua pyritään hoitamaan laatimalla hoitosuunnitelmaa moniammatillisesti ja yhdessä asiakkaan sekä omaisten kanssa. Vakavissa tilanteissa asiakkaan hoidon jatkamisen edellytyksiä tarkastellaan moniammatillisesti ja tarvittaessa yhteistyössä tilaajan kanssa.

Epäasiallinen kohtelu, haittatapahtuma tai vaaratilanne käydään läpi asiakkaan ja tarvittaessa hänen läheistensä kanssa ja keskustellen saman päivän aikana paikalla olevien työntekijöiden toimesta. Tarvittaessa asiaan palataan myöhemmin käsittelyn jälkeen ja tiedotetaan tehdyistä toimenpiteistä tai asian kehittämisestä.

Asiakkaiden ja omaisten osallistuminen yksikön laadun ja omavalvonnan kehittämiseen

Vieroitushoitoyksikkö ja Selviämishoitoasema Salossa asiakkaat ja heidän läheisensä voivat osallistua palvelun ja omavalvonnan kehittämiseen palautteen kautta. Asiakkaat ja heidän läheisensä voivat jättää palautetta ja kehittämisehdotuksia suullisesti tai kirjallisesti/sähköpostilla/viestillä. Lisäksi käytössä on sähköinen asiakaspalautelaite, joka sijaitsee yksikön yhteisissä tiloissa ja johon asiakas voi jättää palautteen valmiiden kysymysten pohjalta/antaa myös avointa palautetta. Kaikille avoin palautelomake löytyy A-klinikka Oy:n nettisivuilta. Yksikön omavalvontasuunnitelma on nähtävillä sisään tullessa ilmoitustaululla, josta asiakas sen voi lukea ja tarvittaessa antaa palautetta yksikön työntekijälle tai palveluesimiehelle. Lisäksi arki-aamujen yhteisöllisissä aamuryhmissä ja muissa yksikön ryhmissä otetaan ideoita ja ehdotuksia vastaan.

Roidu-palautejärjestelmän kautta asiakas voi antaa palautetta vaikka päivittäin, järjestelmästä tulee 1 x viikossa yksikön esimiehelle koonti, joka käydään viikoittain työryhmäkokouksessa läpi ja kehittämistoimenpiteet kirjataan muistioon.

Asiakkaan oikeusturva

Palvelun laatuun tai asiakkaan saamaan kohteluun tyytymättömällä on oikeus tehdä muistutus toimintayksikön vastuuhenkilölle tai johtavalle viranhaltijalle. Muistutuksen voi tehdä tarvittaessa myös hänen laillinen edustajansa, omainen tai läheinen. Muistutuksen vastaanottajan on käsiteltävä asia ja annettava siihen kirjallinen, perusteltu vastaus kohtuullisessa ajassa.

Muistutukset ohjataan yhteiseen sähköpostiin muistutukset@a-klinikka.fi, jota hallinnoi lääketieteellinen johtaja (terveydenhuollon muistutus) ja liiketoimintajohtaja (sosiaalihuollon muistutus) sekä laatu- ja kehitysjohtaja.

Potilas- ja sosiaaliasiavastaavat

Vuoden 2024 alussa astui voimaan uusi laki potilas- ja sosiaaliasiavastaavien toiminnan järjestämisestä. Potilas- ja sosiaaliasiavastaavien toiminta järjestetään nyt julkisena palveluna, ja hyvinvointialueet vastaavat toiminnan järjestämisestä omalla alueellaan.

Potilas- ja sosiaaliasiavastaavien tehtävät vastaavat pitkälti entisiä potilas- ja sosiaaliasiamiesten tehtäviä. Asiavastaavien tehtävänä on neuvoa ja ohjata potilaita, asiakkaita ja heidän läheisiään sekä avustaa muistutusten tekemisessä.

Lisäksi asiavastaavat neuvovat, miten kantelu, oikaisuvaatimus, valitus, vahingonkorvausvaatimus, potilas- tai lääkevahinkoa koskeva korvausvaatimus tai muu potilaan tai asiakkaan oikeusturvaan liittyvä asia voidaan panna vireille.

Potilas- ja sosiaaliasiavastaavien toimintaa valvovat aluehallintovirastot ja Valvira.

Vieroitushoitoyksikkö ja Selviämishoitoasema Salon asiakkaat tulevat ympäri suomen eri hyvinvointialueilta, joten yksikölle ei ole yhtä sosiaaliasiavastaavaa. Yksikön työntekijät ohjaavat potilaita ja asiakkaita ottamaan yhteyttä oikean hyvinvointialueen potilas- tai sosiaaliasiavastaavaan.

Kuluttajaneuvonnan yhteystiedot sekä tiedot sitä kautta saatavista palveluista

<https://www.kkv.fi/kuluttaja-asiat/kuluttajaneuvonta/>

Asiakas voi halutessaan laatia saamastaan palvelusta muistutuksen/kantelun, jonka tekemisessä hän voi saada tukea sosiaaliasiamieheltä. Koko Vieroitushoitoyksikkö ja Selviämishoitoasema Salon henkilökunta on velvollinen avustamaan muistutuksen/kantelun eteenpäin viemisessä ja toteuttamisessa. Asiakas voi osoittaa yksikön toimintaa koskevan muistutuksen/kantelun omalle hyvinvointialueelleen, joka tekee selvityspyynnön yksikköön.

Vieroitushoitoyksikkö ja Selviämishoitoasema Saloa koskevat muistutukset osoitetaan muistutukset@a-klinikka.fi, jota seuraavat lääketieteellinen johtaja, liiketoiminnanjohtaja ja laatu- ja kehitysjohtaja. Heidän toimestaan muistutus käydään läpi ja koordinoidaan jatkoselvitys. Muistutusten perusteella huomioitavaksi tulevat toimenpiteet käydään läpi yksikön työryhmissä tai yksittäin työntekijän kanssa. Yksikön esimies tuo joko välittömästi tai kootusti määräajoin esimieskokoukseen ja/tai johtoryhmään tiedoksi saamansa muistutukset ja valitukset.

Tavoiteaika muistutusten käsittelylle on neljä viikkoa.

Omatyöntekijä

Sosiaalihuoltolain mukaan sosiaalihuollon asiakkaalle on nimettävä asiakkuuden ajaksi omatyöntekijä. Työntekijää ei tarvitse nimetä, jos asiakkaalle on jo nimetty muu palveluista vastaava työntekijä tai nimeäminen on muusta syystä ilmeisen tarpeetonta. Omatyöntekijänä toimivan henkilön tehtävänä on asiakkaan tarpeiden ja edun mukaisesti edistää sitä, että asiakkaalle palvelujen järjestäminen tapahtuu palvelutarpeen arvioinnin mukaisesti.

Vieroitushoitoyksikkö ja Selviämishoitoasema Salossa ei asiakkailla ole nimettyä omahoitajaa, vaan kaikki vuorossa olevat työntekijät osallistuvat asiakkaan hoitoon. Asiakkaiden hoitajaksot ovat

hyvin lyhyitä, jolloin jokaisen työntekijän tehtävänä on edistää asiakkaan hoitoa tarpeellisella tavalla.

6 Palvelun sisällön omavalvonta

Hyvinvointia ja kuntoutumista ja tukeva toiminta

Asiakkaiden palvelu- ja hoitosuunnitelmiin kirjataan tavoitteita, jotka liittyvät päivittäiseen liikkuamiseen, ulkoiluun, kuntoutukseen ja kuntouttavaan toimintaan. Lasten palvelujen laatua on kuvattu THL:n ylläpitämässä Lastensuojelun laatusuosituksessa.

Vieroitushoitoyksikkö ja Selviämishoitoasema Salossa toteutetaan asiakkaan kokonaisvaltaista hoitoa, tehostetaan samanaikaista päihde- ja mielenterveysongelmiin puuttumista ja kokonaisvaltaista koko elämäntilanteen huomioimista. Jokaiselle asiakkaalle tehdään yhdessä asiakkaan sekä mahdollisesti lähettävän tahon kanssa yksilöllinen hoito- ja kuntoutussuunnitelma, jossa määritellään hoidon tavoitteet fyysisen, psyykkisen, kognitiivisen ja sosiaalisen toimintakyvyn ja hyvinvoinnin osalta. Asiakkaalle järjestetään hoitosuunnitelman mukaisesti jatkohoito oman hyvinvointialueen palveluiden mukaisesti, mikäli hän antaa tähän suostumuksensa. Yksikössä on hoidollisia ryhmiä arkipäivisin.

Vieroitushoidossa olevat asiakkaat ovat usein fyysisesti huonokuntoisia, ainakin hoidon alussa. Jokaisella asiakkaalla on kuitenkin mahdollisuus päivittäiseen ulkoiluun ja lisäksi yksiköstä löytyy kahvakuulia, kuminauhoja, käsipainoja joita saa lainaksi.

Vieroitushoitoyksikössä ja Selviämisasemalla hoitajaksot ovat lyhyitä, Selviämishoitoasemalla vain muutamia tunteja ja vieroitushoidoissa 1–2 viikkoa, joidenkin kohdalla vain muutamia päiviä. Tavoitteiden ja hoidon vaikuttavuuden seuranta aika jää usein varsin lyhyeksi. Tästä huolimatta asiakkaiden kohdalla pyritään kokonaisvaltaiseen elämäntilanteen selvittelyyn ja vahvaan asiakkaan motivointiin jatkokuntoutukseen hakeutumiseksi sekä siirretään tiedot sopimusten mukaisesti tilaajalle ja jatkohoidosta vastaavalle taholle.

Mikäli henkilökunnalla on huoli esimerkiksi asiakkaan kotona pärjäämisestä, kyvystä huolehtia itsestään tehdään asiakkaasta huoli-ilmoitus, sekä lisäksi otetaan herkästi yhteyttä asiakkaan omaan sosiaalityöntekijään.

Paradise24fin, SDS ja Missä mennään -mittarit täytetään säännöllisesti, jotta saadaan seurantatietoa hoidon vaikutuksista ja tavoitteiden toteutumisesta.

Ravitsemus

Ravinto ja ruokailu sekä niihin liittyvä tapakulttuuri ovat tärkeä osa sosiaalihuollon palveluja. Ravitsemuksessa huomioidaan ruokaviraston voimassa olevat väestötason ja eri ikäryhmille annetut [ravintoaineiden saanti- ja ruokasuositukset](#).

Ruokailun järjestämisessä on huomioitava asiakkaiden toiveiden lisäksi erityisruokavaliot (diabetes, autoimmuunisairaudet, ruoka-aineyliherkkyydet, -allergiat ja -intoleranssit) niin, että kaikki osapuolet voivat tuntea olonsa turvalliseksi. Uskontoon tai eettiseen vakaumukseen perustuvat ruokavaliot ovat osa monikulttuurista palvelua, joka tulee palvelussa ottaa huomioon.

Vieroitushoitoyksikön ateriat tilataan Arkea Oy:ltä, joka myös toimittaa ateriat yksikköön, jossa Arkean yhdistelmätyöntekijät ne valmistavat/lämmittävät. Yksikössä on vaatimukset täyttävä jakelu-keittiö ja ruuan valmistuksesta, esille asettelusta sekä korjaamisesta ja tiskeistä huolehtivat Arkean yhdistelmätyöntekijät.

Jokaisen asiakkaan erityisruokavaliot ja rajoitteet otetaan huomioon ja tarvittaessa tilataan yksilöllinen ruoka.

Ateriapäivät ovat suosituksen mukaiset ja noudattavat ravintosuosituksia. Mikäli asiakkaalla on syömishäiriötaipumusta, tai jos asiakas ei osaisi tulla itsenäisesti ruoka-ajolle henkilökunta hakee asiakkaan ruokailuun ja tarkkailee syömistä.

Hygieniakäytännöt

Säännöllinen ja suunnitelmallinen siivous ja tekstiilien puhtaanapito ovat olennainen osa asiakkaiden hyvinvointia ja viihtyvyyttä. Hyvä hygieniataso ennaltaehkäisee myös tarttuvien tautien leviämistä.

Hygieniakäytännöistä suositellaan laadittavaksi yksikön ohjeet normaaliajan tilanteeseen ja lisäksi poikkeusajan tilanteisiin. THL on julkaissut [ohjeen infektioiden torjunnasta pitkäaikaishoidossa ja -hoivassa \(Ohje 2/2020\)](#).

A-klinikka Oy:lle on laadittu yhteinen hygieniasuunnitelma, jota yksikössä noudatetaan. Hygieniasuunnitelman päivittämisestä sekä infektioseurantatietojen raportoinnista vastaa A-klinikka Oy:n lääketieteellinen johtaja. Yksikköön on laadittu siivoussuunnitelma (Arkea Oy), jonka avulla varmistetaan hygieniavaatimukset. Yksikön ludeongelman ennalta ehkäisemiseksi yksikössä on käytössä ludeuuni, jonne tulotilanteessa asiakkaan vaatteet ja soveltuvat tavarat laitetaan ludeuuniin ja kuumennetaan ohjeistuksen mukaisesti. Asuinhuoneiden ja yhteisten tilojen siivouksesta huolehtivat Arkea Oy:n työntekijät.

Yksikössä on nimetty hygieniavastaava.

Laitospyykki tilataan viikoittain Lindström Oy:stä ja samalla likaiset pyykki haetaan pesulaan. Asiakkaiden omia vaatteita pestään vieroitushoitoyksikön omassa pyykkihuoltohuoneessa. Osalla henkilökunnasta on käytössä erilliset työvaatteet, jotka pestään henkilökunnan käytössä olevalla pesukoneella.

A-klinikka Oy ostaa ostopalveluna siivouksen Arkealta, joka perehdyttää yksikössä työskentelevät henkilöt. Yksikön omat työntekijät, jotka avustavat asiakkaita, on perehdytetty yksikön käytäntöihin perehdytysohjelmassa ja jokaisella työntekijällä on hygieniapassi.

Infektioiden torjunta

Tartuntatautilain 17 §:n mukaan sosiaalihuollon toimintayksikön on torjuttava suunnitelmallisesti hoitoon liittyviä infektioita. Toimintayksikön johtajan on seurattava tartuntatautien ja lääkkeille vastustuskykyisten mikrobien esiintymistä ja huolehdittava tartunnan torjunnasta. Johtajan on huolehdittava asiakkaiden ja henkilökunnan tarkoituksenmukaisesta suojauksesta ja sijoittamisesta sekä mikrobilääkkeiden asianmukaisesta käytöstä. Lisätietoa vakavien hoitoon liittyvien

infektioiden seurannasta ja ilmoituskäytännöistä löytyy THL:n sivulta osoitteesta [Epidemioiden ja vakavien hoitoon liittyvien infektioiden ilmoittaminen \(HARVI\) - THL](#).

Yksikössä on nimetty hygieniayhdyshenkilö.

Vieroitushoitoyksikkö ja Selviämishoitoasema Salossa infektioiden ja tarttuvien sairauksien leviämistä ennaltaehkäistään hygieniaohjeistuksen mukaisesti. Käsisidesinfektiohuuhdetta on hyvin saatavilla, yhteisissä tiloissa, kansliassa, yhteisissä vessoissa. Asiakkaalla ja työntekijällä on mahdollisuus käyttää kasvomaskia. Asiakkaita ohjataan ja neuvotaan riittävään käsihygieniaan. Mikäli asiakas on kipeä, on hän pääasiassa huoneessaan ja välttää ylimääräistä kontaktia toisiin asiakkaisiin kunnes tervehtyy, tarvittaessa henkilökunta vie asiakkaalle lääkkeet ja ravinnon huoneeseen.

Epidemiatilanteissa kosketuspintojen puhdistusta tehostetaan. Näihin ja muihin poikkeustilanteisiin yksikössä on varautumissuunnitelma, joka ohjeistaa poikkeustilanteissa toimimisessa. Varautumissuunnitelma löytyy tulostettuna toimiston ilmoitustaululta.

Asiakkaiden henkilökohtaiseen hygieniaan kiinnitetään huomiota ja tätä ohjataan tarvittaessa, mm suihkussa käymiseen, vaatteiden pesuun.

Terveyden- ja sairaanhoito

Vieroitushoitoyksikkö ja selviämishoitoasema Salossa on säännöllisesti päivitetty ohjeistukset erilaisiin erikoistilanteisiin, kuten kuolemantapausta koskevat ohjeet, joka sisältyy yksikön perehdytysohjelmaan. Kiireetöntä sairaanhoitoa tai suunhoitoa vaativissa tilanteissa asiakasta ohjataan hakeutumaan ei akuuteissa tilanteissa tarvittavan palvelun piiriin hoitojakson jälkeen ja autetaan häntä hoitojakson aikana esimerkiksi ajan varaamisessa. Akuuteissa tilanteissa huolehditaan, että asiakas saa tarvitsemansa akuutin hoitoon asianmukaisessa hoitopaikassa. Yksikön jokainen työntekijä on käynyt vähintään hätäensiapu koulutuksen.

Lääkehoito

Vieroitushoitoyksikkö ja selviämishoitoasema Salon lääkäriellä on lääketieteellinen vastuu asiakkaiden terveyden edistämisestä ja seurannasta. Tätä tukee koko hoitohenkilöstön panos asiakkaiden turvallisen hoidon toteuttamiseksi. Asiakkaat ovat vieroitushoitoyksikössä hyvin lyhyen aikaa, jolloin seuranta jää usein lyhyeksi, hoidon aikana pyritään kuitenkin varmistamaan, että asiakas saa tarvitsemaansa tukea ja seurantaa avohoidossa/muussa hoitolaitoksessa vieroitushoidon päättyttyä.

Yksikön lääkehoito perustuu yksikkökohtaiseen lääkehoitosuunnitelmaan, jota päivitetään säännöllisesti. Lääkehoitosuunnitelma on osa henkilöstön perehdyttämistä. [Turvallinen lääkehoito -oppaassa](#) linjataan muun muassa lääkehoidon toteuttamiseen periaatteet ja siihen liittyvä vastuunjakko sekä vähimmäisvaatimukset, jotka yksikön ja lääkehoidon toteuttamiseen osallistuvan työntekijän on täytettävä.

Omavalvonnassa tulee tunnistaa ja korjata riskit, jotka johtuvat osaamiseen liittyvistä puutteista tai epäselvistä menettelytavoista lääkehoidon toteuttamisessa. A-klinikka Oy:n raportointijärjestelmä tähtää lääkitysturvallisuuden jatkuvaan parantamiseen.

A-klinikka Oy:ssä lääkehoitoa toteutetaan A-klinikka Oy:n yhteisen lääkehoitoprosessiohjeistuksen mukaisesti. Toimintaohje on lääkehoitosuunnitelman liite ja löytyy intrasta. Yksikkökohtainen lääkehoitosuunnitelma päivitetään palvelumuodon mukaisesti, yksikön lääkehoitovastaavien toimesta vuosittain. Lääkehoitosuunnitelma on osa yksikön omavalvontaa. Jokainen työntekijä lukee vuosittain päivitetyn lääkehoitosuunnitelman ja kuittaa päivämäärällä ja allekirjoituksella perehtyneensä dokumenttiin.

Lääkkeet säilytetään lukollisessa lääkekaapissa, lukitussa ja kameravalvotussa lääkehuoneessa. Hoitoon tullessa asiakkaan kotilääkityksiä pääsääntöisesti jatketaan, lääkelistan ajantasaisuus varmistetaan aina. Lääkityksen aloittamisesta konsultoidaan aina yksikön lääkäriä tai A-klinikan päilystävää lääkäriä, ellei hoitoa voida aloittaa lääkärin vastaanoton kautta. Kun lääkelistan ajantasaisuudesta on saatu varmistus, lääkkeet jaetaan asiakaskohtaiseen dosettiin vuorokaudeksi.

Asiakkaiden lääkehoidosta vastaa yksikössä lääkehoitoon koulutettu hoitohenkilökunta. Kaikissa vuoroissa toimii pääsääntöisesti yksi sairaanhoitaja, joka on nimetty lääkehoidon vastuuseen.

Vieroitushoitoyksikkö ja Selviämishoitoyksikkö Salossa lääkehoitoa toteuttavalla henkilöstöllä täytyy olla voimassa oleva A-klinikka Oy:n lääkehoitolupa, joka on voimassa viisi (5) vuotta. Lääkehoitolupalomakkeeseen kerätään merkinnät lääkehoidon toteuttamiseen tarvittavaan perehdytykseen osallistumisesta, Lääkehoidon osaaminen verkossa -koulutuksista (LOVe) ja näytöistä. Näyttöjen arviointiperustana on vaativan lääkehoidon toteuttamisen vaativuustaso yksikössä. Näyttö annetaan niistä lääkehoidon osioista kuin mihin lupa tarvitaan. Teoriaosuudet ja näytöt suoritetaan kolmen kuukauden sisällä (3 kk) suoritusten aloituksesta ja hyvissä ajoin ennen vanhojen lupien päättymistä. Mikäli suoritusten toteuttaminen määräajassa ei onnistu, palveluesimies konsultoi vastuulääkäriä toimenpiteistä ja siitä, saako työntekijä osallistua ennen sitä lääkehoidon toteutukseen. Tällöin laaditaan suunnitelma siitä, miten ja millä aikataululla lääkehoitoluvan suoritukset tulee tehdä loppuun. Lupa lääkehoidon toteuttamiseen on voimassa 5 vuotta ensimmäisestä hyväksytystä teoriakokeesta lukien.

Yksikön palveluesimies on vastuussa siitä, että yksikössä on nimetty näyttöjä vastaanottava(t) henkilö(t). Näytön vastaanottajan tulee olla kokenut terveydenhuollon laillistettu ammattihenkilö, jolla on voimassa oleva lääkelupa, riittävä osaaminen ja työkokemus (esim. kolmen vuoden työkokemus) ja joka on aktiivisesti mukana lääkehoidon toteuttamisessa. Näytön vastaanottajaksi voidaan nimetä esimerkiksi yksikön lääkehoitovastaava. Yksikkö sopii myös, miten näyttö tapahtuu. Näyttö voi tapahtua esimerkiksi yksikössä yhteisessä työtilanteessa. Uusia lupia haettaessa osaamisen näytöt annetaan kolme kertaa. Lääkehoitolupia uusittaessa riittää yleensä yksi näyttökerta, jolloin huomioidaan erityisesti yhtenäiset oikeat toimintatavat ja aseptinen työskentely. Myös lääkehoitoluvan uusimisen yhteydessä palveluesimies voi edellyttää useampaa näyttöä, mikäli se on lääkehoidon vaativuuden tai yksikössä esiintyneiden haitta- tai vaaratapahtumien vuoksi tarpeen, tai mikäli työntekijä ei ole osallistunut aktiivisesti lääkehoidon toteutukseen.

Vieroitushoitoyksikkö ja Selviämishoitoasema Salon lääkehoidon kokonaisuudesta vastaa yksikön lääkäri ja A-klinikka Oy:n vieroitushoitoyksiköiden nimetty vastaava lääkäri. Yksikössä on nimetty lääkehoitovastaavat sairaanhoitajat.

Monialainen yhteistyö

Sosiaalihuollon asiakas voi tarvita useita palveluja yhtäaikaaisesti ja iäkkäiden asiakkaiden siirtymät palvelusta toiseen ovat osoittautuneet erityisen riskialttiiksi. Myös lastensuojelun asiakas voi tarvita koulun, terveydenhuollon, psykiatrian, kuntoutuksen tai varhaiskasvatuksen palveluja. Jotta palvelukokonaisuudesta muodostuisi asiakkaan kannalta toimiva ja hänen tarpeitaan vastaava, vaaditaan palveluntajien välistä yhteistyötä, jossa erityisen tärkeää on tiedonkulku eri toimijoiden välillä.

Sosiaalihuoltolain 41 §:ssä säädetään monialaisesta yhteistyöstä asiakkaan tarpeenmukaisen palvelukokonaisuuden järjestämiseksi.

Vieritushoitoyksikkö ja Selviämishoitoasema Salossa yhteistyötä ja tiedonkulkua toteutetaan koko hoitohenkilöstön toimesta yksikön sosiaaliohjaajan johdolla. Erilaisten verkostokokoontumisten lisäksi yksikkö on sitoutunut hoitoyhteenvetojen lähettämiseen yhteistyötahoille. Myös puhelimitse tehdään jatkuvaa yhteistyötä asiakasta hoitavien muiden tahojen kanssa ja toimitaan osana asiakkaan hoitoverkostoa.

7 Asiakasturvallisuus

Yksikön vuorossa oleva henkilökunta vastaa asiakasturvallisuudesta noudattamalla turvallisia toimintatapoja ja annettuja ohjeistuksia. Asiakas- ja hoitoympäristön turvallisuutta valvotaan jatkuvalla havainnoilla sekä korjaamalla välittömästi ne epäkohdat, jotka työn ohella voidaan hoitaa ja ilmoittamalla muista eteenpäin vastuulliselle taholle.

Yhteistyö turvallisuudesta vastaavien viranomaisten ja toimijoiden kanssa

Sosiaalihuollon omavalvonta koskee asiakasturvallisuuden osalta sosiaalihuollon lainsäädännöstä tulevia velvoitteita. Palo- ja pelastusturvallisuudesta sekä asumisterveyden turvallisuudesta vastaavat eri viranomaiset kunkin alan oman lainsäädännön perusteella. Asiakasturvallisuuden edistäminen edellyttää kuitenkin yhteistyötä kaikkien turvallisuudesta vastaavien viranomaisten ja toimijoiden kanssa. Palo- ja pelastusviranomaiset asettavat omat velvoitteensa edellyttämällä mm. poistumisturvallisuussuunnitelman. Palveluntuottajilla on myös ilmoitusvelvollisuus palo- ja muista onnettomuusriskeistä pelastusviranomaisille. Asiakasturvallisuutta varmistaa omalta osaltaan myös holhoustoimilain mukainen ilmoitusvelvollisuus maistraatille edunvalvonnan tarpeessa olevasta henkilöstä sekä vanhuspalvelulain mukainen velvollisuus ilmoittaa iäkkäistä henkilöstä, joka on ilmeisen kykenemätön huolehtimaan itsestään. Järjestöissä kehitetään valmiuksia myös iäkkäiden henkilöiden kaltoinkohtelun kohtaamiseen ja ehkäisemiseen.

Osana asiakasturvallisuuden varmistamista on ilmoituksenvaraista toimintaa harjoittavan toimintayksikön tehtävä terveydensuojelulain 13 §:ssä säädetty ilmoitus kunnan terveydensuojeluviranomaiselle. Ilmoituksen sisällöstä säädetään terveydensuojeluasetuksen 4 §:ssä.

Terveydensuojelulain mukainen omavalvonta

Terveydensuojelulain 2 §:n mukaan toiminnanharjoittajan on tunnistettava toimintansa terveyshaittaa aiheuttavat riskit ja seurattava niihin vaikuttavia tekijöitä (omavalvonta). Toiminnanharjoittajan on suunnitelmallisesti ehkäistävä terveyshaittojen syntyminen.

Yksikön tilojen terveellisyyteen vaikuttavat sekä kemialliset ja mikrobiologiset epäpuhtaudet että fysikaaliset olosuhteet, joihin kuuluvat muun muassa sisäilman lämpötila ja kosteus, melu (ääniolosuhteet), ilmanvaihto (ilman laatu), säteily ja valaistus. Näihin liittyvät riskit on tunnistettu ja niiden hallintakeinot on suunniteltu.

Vieroitushoitoyksikkö ja Selviämishoitoasema Salossa toteutetaan riskien arviointi sekä pelastussuunnitelman päivitys vuosittain. Henkilöhälyttimet testataan säännöllisesti joka kuukausi yksikön turvallisuusvastaavan (Mika Koskinen) toimesta, testauksista pidetään kirjaa. Säännölliset poistumisharjoitukset järjestetään puolivuositain. Kiinteistöhuollon yhteystiedot on kaikkien saatavilla ja yhteydenoton huoltoon voi tehdä kaikki työntekijät.

Hälytinpainiketta painaessa yksikköön saapuu vartija, lisäksi vartijapalvelua voidaan pyytää ennakkoivasti yksikköön. Tarvittaessa soitetaan poliisi hätäkeskuksen kautta, mikäli kyseessä esimerkiksi väkivaltatilanne tai asiakas, joka vahingoittaa yksikön omaisuutta.

Hoito- ja hoivahenkilöstön määrä, rakenne ja riittävyys sekä sijaisten käytön periaatteet

Henkilöstösuunnittelussa otetaan huomioon toimintaan sovellettava lainsäädäntö. Jos toiminta on luvanvaraista, otetaan huomioon myös luvassa määritelty henkilöstömitoitus ja rakenne. Tarvittava henkilöstömäärä riippuu asiakkaiden avun tarpeesta, määrästä ja toimintaympäristöstä. Sosiaalipalveluja tuottavissa yksiköissä huomioidaan erityisesti henkilöstön riittävä sosiaalihuollon ammatillinen osaaminen.

Vieroitushoitoyksikössä ja Selviämishoitoasemalla työskentelee osa-aikainen lääkäri, palveluesimies (sairaanhoitaja, AMK), sosiaaliohjaaja (sosionomi, AMK), 7 sairaanhoitajaa ja 5 ohjaajaa.

Selviämishoitoasemalla ei ole erillistä henkilökuntaa, vaan Vieroitushoitoyksikön henkilökunta työskentelee myös Selviämishoitoasemalla.

Sairaanhoitajat ja ohjaajat tekevät kolmivuorotyötä. Vuorovahvuudet ovat jokaisessa vuorossa vähintään 2 hoitajaa (sairaanhoitaja on jokaisessa vuorossa), arki-aamuisin virka-aikaan lisäksi paikallalla on sosiaaliohjaaja ja ryhmänohjaaja (yksi ohjaajista). Jokaisessa vuorossa on sairaanhoitaja ja lääkevastuuvuoro on määritelty. Hoitohenkilökunnan mitoitus täyttää suosituksen; 0,8/toteutunut asiakasmäärä.

Palvelualueella toimii myös palvelupäällikkö, jonka toimenkuva on hallinnollinen. Palvelupäällikkö vastaa A-klinikka Oy:n Salon ja Someron alueen yksiköiden laadun, henkilöstön ja asiakkuuksien johtamisesta. Ruokahuolto, siivouspalvelut ja kiinteistön hoito on ulkoistettu.

Yksikön henkilöstön kokonaismäärä ja koulutustaso on mitoitusten mukainen. Eri työvuorojen vahvuudet on määritelty, tämä varmistetaan asianmukaisella työvuorosuunnittelulla. Rekrytoinneissa palveluesimies päättää lyhytaikaisten rekrytointien tarpeet ja pitkäaikaisista rekrytointitarpeista palveluesimies raportoi palvelupäällikölle, joka päättää pitkäaikaisista rekrytoinneista. Rekrytoinnissa käytetään hyväksi sähköistä rekrytointijärjestelmää. Rekrytoinnissa huomioidaan erityisesti työntekijän soveltuvuus tuotettavaan palveluun. Yksikön sijaislista on riittävä ja sitä päivitetään aktiivisesti. Esimies vastaa mitoituksen täyttymistä viikoittain työvuorojen suunnitteluohjelmassa.

Henkilöstönvoimavarojen riittävyttä tarkastellaan säännöllisesti, tätä tukee lähiesimiehen paikalla olo, säännölliset työryhmäpalaverit, työnohjaukset, kehityskeskustelut, ergonomiset työajat ja työtyytyväisyyskyselyt ja työterveyshuolto (Mehiläinen).

Vieroitushoitoyksikkö ja Selviämishoitoasema Salolla on tuntityöntekijöistä koostuva oma sijaisrinki, josta pyydetään työntekijöitä apuun tarvittaessa. Lisäksi henkilöstövuokrausyrityksestä voidaan käyttää työntekijöitä akuutin tarpeen tilanteisiin. Sijaisten käytön periaatteena on, että kaikkiin sairauslomiin ja poissaoloihin palkataan sijainen mitoituksen niin vaatiessa. Arkena työaikana sijaisten hankinnasta vastaa esimies. Viikonloppuina, arkipyhinä ja loma-aikoina, sekä vapaapäivinä sijaisten hankinnasta vastaa yksikön henkilökunta.

Yksikössä on sijaislista, josta työhön tuntityöntekijää kutsutaan. Viestien kautta sijaisten rekrytointi on helppoa sekä yksikön, että keikkalaisten kannalta. Mikäli tuntipalkkaista sijaistyöntekijää ei saada, kutsutaan tilapäisapua henkilöstövuokrausfirman kautta esimiehen toimesta, tämän jälkeen voidaan kutsua vapaalla olevia työntekijöitä työhön. Ylityöstä sovitaan aina työntekijän ja esimiehen kesken.

Mikäli vuoroon ei saada työntekijää palkattua, turvataan asiakasturvallisuuden toteutuminen työvuoron työtehtäviä järjestelemällä ja priorisoimalla. Tarvittaessa tässä auttaa palvelupäällikkö.

Lähiesimies käy säännöllisesti keskusteluita tehtävien organisoinnista ja työmäärästä oman esimiehensä kanssa, lisänä ovat kehityskeskustelut ja työtyytyväisyyskyselyt. Lähiesimiehen vastuulla on itse organisoida työnsä siten, että aika riittää, vuosikellon noudattaminen auttaa siinä, etteivät kaikki tehtävät kasaannu.

Henkilöstön rekrytoinnin periaatteet

A-klinikka Oy:llä on olemassa rekrytointiprosessikuvaus-ohjeistus ja rekrytointia hoidetaan palveluesimiehen, palvelupäällikön ja johtajan toimesta sen mukaisesti. Prosessikuvaus löytyy A-klinikka Oy:n intrasta.

Rekrytoinnissa huomioidaan toimintaa säätelevien lupien ja tilaajatahojen kanssa tehtyjen sopimusten asettamat vaatimukset henkilöstön osaamisen, koulutuksen ja henkilöstömitoituksen suhteen. Henkilöstön kelpoisuudet varmistetaan ko. järjestelmistä (Terhikki/Suosikki).

Työhaastattelussa esimies arvioi työntekijän soveltuvuutta, osaamista ja kykyä selviytyä vieroitushoidon ja selviämishoitoasiakkaiden kanssa työskentelystä yksikössä vaaditulla tavalla. Tärkeää ovat yksikön arvojen omaksuminen ja mahdollisuus sujuvaan kommunikointiin asiakkaiden kanssa.

Kuvaus henkilöstön perehdyttämisestä ja täydennyskoulutuksesta

Toimintayksikön hoito- ja hoivahenkilöstö perehdytetään asiakastyöhön, asiakastietojen käsitteilyyn ja tietosuojaan sekä omavalvonnan toteuttamiseen. Sama koskee myös yksikössä työskenteleviä opiskelijoita ja paluun jälkeen pitkään tehtävistä poissaolleita. Johtamisen ja koulutuksen merkitys korostuu, kun työyhteisö maksuu uudenlaista toimintakulttuuria mm. itsemääräämisoikeuden tukemisessa tai omavalvonnan suunnittelussa ja toimeenpanossa. Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilölaissa säädetään työntekijöiden velvollisuudesta ylläpitää ammatillista osaamistaan ja työnantajien velvollisuudesta mahdollistaa työntekijöiden täydennyskouluttautuminen.

Erityisen tärkeä täydennyskoulutuksen osa-alue on henkilökunnan lääkehoito-osaamisen varmistaminen.

Vieroitushoitoyksikkö ja Selviämishoitoasema Salossa uudet työntekijät ja opiskelijat perehdytetään A-klinikka Oy:n yleisen perehdytysohjelman mukaisesti. Yksikkökohtaisesta perehdytyksestä huolehditaan yksikössä, jokainen työntekijä on vastuussa uusien perehdyttämisestä. Uusille työntekijöille laaditaan perehdytysaikataulu, josta vastaa palveluesimies ja työntekijät. Apuna perehdytyksessä käytetään perehdytyskorttia. Ensimmäiset vuorot ovat perehdytysvuoroja, eikä uusi työntekijä ole tuolloin laskettu mitoitukseen. Opiskelijalle nimetään vastuuhjaaja, mutta jokainen työntekijä perehdyttää opiskelijoita.

Henkilökunnan täydennyskoulutuksen suunnittelu, henkilöstön osaamiskartoitukset ja henkilöstön kehittymisen seuranta toimivat osana SHQS-laaturjestelmää.

Osaamiskartoitus, kehityskeskustelut ja koulutussuunnitelmat toteutetaan yksikössä vuosittain, A-klinikka Oy:n yhteisen syklin mukaisesti.

Lupa lääkehoidon toteuttamiseen uusitaan viiden vuoden välein henkilökohtaisen syklin mukaisesti. Ensiapukoulutus uusitaan voimassaolon mukaisesti 3 vuoden välein ja Paloturvallisuuskoulutukset sopimusvaatimusten mukaisesti.

Toimitilat

Vieroitushoitoyksikkö ja Selviämisasema muodostuu kahdesta osasta. Selviämisasema muodostaa oman yksikön, jossa on vastaanottohuone ja kaksi kahden hengen huonetta hygieniatiloineen (n. 25 m²). Huoneissa on sängyt ja patjoja, joille asiakkaat sijoitetaan kunnon ja tilanteen mukaan. Vieroitushoitoasiakkaiden huoneet ovat rakennuksen toisessa päässä. Kolmeen huoneeseen voidaan majoittaa kaksi asiakasta, loput kuusi huonetta (n. 20 m²) ovat yhden hengen huoneita. Jokaisessa huoneessa on omat hygieniatilat. Yhdessä kahden hengen huoneessa on invamitoitettu wc-tilat. Huoneissa on sängyt ja yöpöydät sekä vaatekaapit, kahden hengen huoneissa yksityisyyden suojana on tilaa jakavat sermit.

Vieroitushoitoasiakkaiden huoneiden ja Selviämisaseman välissä vieroitushoitoyksikön puolella on Vieroitushoitoyksikön yhteisiä tiloja: jakelukeittiö, ruokailutila ja oleskelutila. Lääkärin vastaanottohuone ja hoitajan vastaanottotila, näiden välissä näyttöidenotto-wc ja lääkkeidenjakokanslia. Keittiön vieressä on yksikön päivystyskanslia ja tätä vastapäätä invamitoitettu wc sekä palveluesimiehen huone. Lähempänä kuntoutumishoitoyhteisöä olevan pääsisäänkäynnin läheisyydessä on esim. vastaanottoaula ja yleisö-wc. Lisäksi pääsisäänkäynnin kohdalta on kulku toiseen kerrokseen, jossa sijaitsevat henkilökunnan sosiaalilat.

Kuntoutumishoitoyksikön puolella olevaan saunaan on Vieroitushoitoyksiköllä omat saunavuorot. Hygieniatilat ovat tiloissa varsin riittävät ja vastaavat nykypäivän vaatimuksia. Vieroitushoitoyksikössä on kolme yhteiskäytössä olevaa TV:tä, asiakashuoneissa ei niitä erikseen ole. Rakennuksen pätyyn on tehty ulkoiluterassi (mm. tupakoitsijoille).

Vieroitushoitoyksikön asiakkaiden yhteisöllisyydelle on olemassa riittävät puitteet uudehkossa kiinteistössä. Hoidon aikana on mahdollista toteuttaa ryhmätoimintaa yksikön avarassa ruokailutilassa, seinän takana kuntoutusyksikön puolella sijaitsevassa ryhmätilassa tai piharakennuksessa

sijaitsevassa harrastetilassa. Kuntoutusyksikön puolella sijaitsee saunaosasto, joka on vieroitushoitoyksikön käytettävissä säännöllisillä sovituilla saunavuoroilla. TV:n katselu on mahdollista kolmessa eri paikassa ja ruokailutilan pöytien äärellä voi esim. harrastaa kortti- tai lautapelejä. Yksikön ulkoiluterassilla on tupakointimahdollisuus ja pihamaalla on laatoitettu kesäterassi yhteisiä grillihetkiä varten.

Teknologiset ratkaisut

Yksikön sisä- ja ulkotiloissa on tallentava kameravalvonta, tallenteita voidaan katsoa vain esimiehen läsnä ollessa. Kameravalvonnasta on kameravalvonnan seloste olemassa ilmoitustaululla ja valvonnasta ilmoitetaan selkeästi tarroilla. Kameran kuvaavat yhteisiä tiloja, eivät asiakkaiden huoneita tai wc-tiloja. Kameravalvonnan periaatteena on taata turvallinen ympäristö. Selviämishoitotasemalla huoneissa on kameralat, jotta voidaan valvoa asiakkaan turvallisuutta päihtymystilansa vuoksi, vessoissa ei ole kameroita. Lisäksi lääkehuoneessa on kameravalvonta. Henkilökunnalla on käytössä turvarannekkeet, joiden hälytykset kirjautuvat Avarn Oy:lle. Turvarannekkeiden testaus tehdään dokumentoidusti 1 x kk.

Palohälytys- ja springlerjärjestelmä testataan kuukausittain kiinteistöhuoltoyhtiön toimesta. Määräaikaishuolloista ja -tarkastuksista on sopimukset asiaankuuluvien toimijoiden kanssa. Palotarkastusten tehdään joka kolmas vuosi. Yksikössä työntekijät on perehdytetty häiriötilanteiden varalle ja tulostettu poikkeustilanteiden toimintaohje löytyy kansliasta. Vartioinnista on sopimus Avarn Oy:n kanssa.

Asiakkailla ei ole henkilökohtaisessa käytössä mitään teknologisia ratkaisuja. Yksiköstä on mahdollisuus lainata puhelinta omaan tarpeeseen, sekä yhteiskäytössä on tietokone ja televisiot.

Asiakkailla ei ole käytössään henkilökohtaisia kutsulaitteita, jokainen asiakas saa yksikön puhelinnumeron josta työntekijän saa kiinni 24/7, mikäli asiakkaalla ei ole omaa puhelinta ja hän olisi esimerkiksi sairaana on asiakkaalle annettu hälytinkello, joka soi ohjaajien toimistossa. Hälytinkellon toimivuus tarkistetaan aina ennen kuin se asiakkaalle annetaan.

Turva- ja kutsulaitteiden toimintavarmuudesta vastaa palveluesimies. Yksikössä on lisäksi nimetty turvallisuusvastaava.

Terveydenhuollon laitteet ja tarvikkeet

Lääkinnällisiä laitteita koskevasta ohjauksesta vastaa Fimea. Lääkinnällisten laitteiden käyttöön, huoltoon ja käytön ohjaukseen sosiaalihuollon yksiköissä liittyy merkittäviä turvallisuusriskejä, joiden ennaltaehkäiseminen on omavalvonnassa huomioon otettava asia.

Sosiaalihuollon yksiköissä käytetään paljon erilaisia lääkinällisiksi laitteiksi luokiteltuja välineitä ja hoitotarvikkeita, joihin liittyvistä käytännöistä säädetään lääkinällisistä laitteista annetussa laissa. Lääkinällisellä laitteella tarkoitetaan instrumenttia, laitteistoa, välinettä, ohjelmistoa, materiaalia tai muuta yksinään tai yhdistelmänä käytettävää laitetta tai tarviketta, jonka valmistaja on tarkoitannut muun muassa sairauden tai vamman diagnosointiin, ehkäisyyn, tarkkailuun, hoitoon, lievitykseen tai anatomian tai fysiologisen toiminnon tutkimukseen tai korvaamiseen. Hoitoon käytettäviä laitteita ovat mm. pyörätuolit, rollaattorit, sairaalasängyt, nostolaitteet, verensokeri-, kuume- ja verenpainemittarit, kuulolaitteet, haavasidokset ym. vastaavat.

Terveydenhuollon ammattimaista käyttäjää koskevat veloitteet on määritelty lääkinnällisistä laitteista annetun lain lain 31–34 §:ssä. Organisaation on muun muassa nimettävä vastuuhenkilö, joka vastaa siitä, että yksikössä noudatetaan [terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista annettua lakia ja sen nojalla annettuja säädöksiä](#).

Yksikössä asiakkaat ovat pääasiassa varsin omatoimisia ja heillä voi olla mukanaan omia apuvälineitä, joiden käytöstä ja huollosta vastaavat itse. Yksikössä on muutama rollaattori ja pyörätuoli sekä mm. verensokeri-, kuume- ja verenpainemittareita, alkomet-rejä jne., joiden hankinnassa toimitaan tarpeen mukaisesti ja noudatetaan valmistajan ohjeistusta käytön ja huoltojen osalta. Ensiapuvälineistöön kuuluu puoliautomaattinen defibrillaattori. Laitteista ylläpidetään laiterekisteriä

Ammattimaisen käyttäjän on ilmoitettava Fimeaan ja valmistajalle/valtuutetulle edustajalle tai maahantuojalle/jakelijalle vaaratilanteista, jotka ovat johtaneet tai olisivat saattaneet johtaa potilaan, käyttäjän tai muun henkilön terveyden vaarantumiseen JA jotka johtuvat terveydenhuollon laitteen ominaisuuksista, ei-toivotuista sivuvaikutuksista, suorituskyvyn poikkeamasta tai häiriöstä, riittämättömästä merkinnästä, riittämättömästä tai virheellisestä käyttöohjeesta tai muusta käyttöön liittyvästä syystä.

Yksikössä on käytössä sähköinen raportointijärjestelmä vaaratapahtumien ja poikkeamien raportointiin. Kaikki tapahtumat ja myös läheltä piti -tilanteet ja asiakastyön kriittiset kohdat käsitellään viikoittain työryhmissä, ja sovitut toimenpiteet kirjataan työryhmän muistioon.

Terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista vastaa palveluesimies.

8 Asiakas- ja potilastietojen käsittely ja kirjaaminen

Henkilötiedolla tarkoitetaan kaikkia tunnistettuun tai tunnistettavissa olevaan luonnolliseen henkilöön liittyviä tietoja. Sosiaalihuollossa asiakas- ja potilastiedot ovat arkaluonteisia, salassa pidettäviä henkilötietoja. Terveystta koskevat tiedot kuuluvat erityisiin henkilötietoryhmiin ja [niiden käsittely on mahdollista vain tietysin edellytyksin](#). Hyvältä tietojen käsittelyltä edellytetään, että se on suunniteltua koko käsittelyn ajalta asiakastyön kirjaamisesta alkaen arkistointiin ja tietojen hävittämiseen saakka. Käytännössä sosiaalihuollon toiminnassa asiakasta koskevien henkilötietojen käsittelyssä muodostuu lainsäädännössä tarkoitettu henkilörekisteri. Henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan [EU:n yleistä tietosuoja-asetusta \(EU\) 2016/679](#). Tämän lisäksi on käytössä [kansallinen tietosuoja-laki \(1050/2018\)](#), joka täydentää ja täsmentää tietosuoja-asetusta. Henkilötietojen käsittelyyn vaikuttaa myös toimialakohtainen lainsäädäntö.

Rekisterinpitäjällä tarkoitetaan sitä tahoa, joka yksin tai yhdessä toisten kanssa määrittelee henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset ja keinot. Henkilötietojen käsittelijällä tarkoitetaan esimerkiksi yksikköä/palvelua, joka käsittelee henkilötietoja rekisterinpitäjän lukuun. Rekisterinpitäjän tulee ohjeistaa mm. alaisuudessaan toimivat henkilöt, joilla on pääsy tietoihin (tietosuoja-asetus 29 artikla).

Tietosuoja-asetuksessa säädetään myös henkilötietojen käsittelyn keskeisistä periaatteista. Rekisterinpitäjän tulee ilmoittaa henkilötietojen tietoturvaloukkauksista valvontaviranomaiselle ja rekisteröidyille. Rekisteröidyn oikeuksista säädetään asetuksen 3 luvussa, joka sisältää myös

rekisteröidyn informointia koskevat säännöt. Tietosuojavaltuutetun toimiston verkkosivuilta löytyy kattavasti [ohjeita henkilötietojen asianmukaisesta käsittelystä](#).

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) on antanut [sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköille määräyksen \(3/2021\) sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä](#) annetun lain 27 §:ssä säädetystä tietoturvallisuuden ja tietosuojan omavalvonnasta. [Tiedonhallinta sosiaali- ja terveysalalla, määräykset ja määrittelyt](#).

Tietoturvasuunnitelma on erillinen asiakirja, jota ei ole säädetty julkisesti nähtävänä pidettäväksi, mutta on osa yksikön omavalvonnan kokonaisuutta.

Asiakastyön kirjaaminen

Asiakastyön kirjaaminen on jokaisen ammattilaisen vastuulla. Kirjaamisvelvoite alkaa, kun sosiaalihuollon viranomainen on saanut tiedon henkilön mahdollisesta sosiaalihuollon tarpeesta tai kun yksityinen palveluntuottaja alkaa toteuttaa sosiaalipalvelua sopimuksen perusteella. Kirjaamisveloitteesta on säädetty laissa sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista 4 §:ssä. Yksittäisen asiakkaan asiakastietojen kirjaaminen on jokaisen ammattihenkilön vastuulla ja edellyttää ammatillista harkintaa siitä, mitkä tiedot kussakin tapauksessa ovat olennaisia ja riittäviä.

Asiakastyön kirjaaminen on jokaisen ammattilaisen vastuulla. Kirjaamisvelvoite alkaa, kun sosiaalihuollon viranomainen on saanut tiedon henkilön mahdollisesta sosiaalihuollon tarpeesta tai kun yksityinen palveluntuottaja alkaa toteuttaa sosiaalipalvelua sopimuksen perusteella. Kirjaamisveloitteesta on säädetty laissa sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista 4 §:ssä. Yksittäisen asiakkaan asiakastietojen kirjaaminen on jokaisen ammattihenkilön vastuulla ja edellyttää ammatillista harkintaa siitä, mitkä tiedot kussakin tapauksessa ovat olennaisia ja riittäviä. THL on ohjannut asiakastyön kirjaamista antamalla asiaa koskevan määräyksen 1/2021. Asiakkaasta kirjataan potilastietojärjestelmään joka vuorossa.

Oikean tiedon tuottaminen ja säädösten mukainen kirjaaminen ovat kaikkien työntekijöiden ja toimintayksiköiden velvollisuus. Se on keskeisessä asemassa myös hoidon suunnittelussa, seurannassa ja arvioinnissa. Asiakkaasta tehdyistä kirjauksista tulee käydä ilmi mm. miten hoito on toteutettu, onko hoidon aikana ilmennyt jotakin erityistä ja millaista hoitoa koskevia päätöksiä on tehty. Hoitoon osallistuneet on käytävä ilmi kirjauksista. Asiakirjoista tulee käydä ilmi, että asiakkaalle on ymmärrettävällä tavalla annettu selvitys hänen terveydentilastaan, hoidon merkityksestä, vaihtoehdoista sekä muista hänen hoitoonsa liittyvistä seikoista, joilla on merkitystä hoidosta päätettäessä. Jos jotain tietoa ei anneta, tieto tästä perusteluineen tulee merkitä asiakirjoihin.

Kirjaamisen tulee olla selkeää ja ymmärrettävää, virheetöntä, laajuudeltaan riittävää ja asiakaslähteistä. Arkaluontoisten tietojen kirjaamisessa tulee noudattaa erityistä huolellisuutta. Arkaluonteisia tietoja saa merkitä vain, jos ne ovat potilaan hoidon kannalta välttämättömiä. Näitä tietoja ovat mm.

- etninen alkuperä
- yhteiskunnallinen, poliittinen, uskonnollinen vakaumus
- ammattiliittoon kuuluminen
- rikoksen tekeminen, rangaistus

- seksuaalinen suuntautuminen
- sosiaalihuollon tarve, -palvelujen tai etuuksien saanti

Vieroitushoitoyksikkö ja Selviämishoitoasema Salon henkilöstö perehdytetään työsuhteen alussa tietoturva - ja tietosuoja-asioihin (ml. tietosuojasuunnitelma) sekä asianmukaiseen asiakirjahallintoon. A-klinikka Oy:n perehdytysohjeen mukaisesti käydään läpi vähintään tietoturvaohjeet, ohje asiakastietojen kirjaamisesta ja käsittelystä, sekä asiakastietojärjestelmien ohjeet. Työntekijälle annettu perehdytys kirjataan perehdytyksen tarkistuslista -lomakkeelle.

Yksikössä on käytössä Mediatri-asiakastietojärjestelmä. Asiakastietojärjestelmän pääkäyttäjät vastaavat uuden työntekijän perehdytyksestä ja työntekijän ohjauksesta asiakastietojärjestelmän käytössä. Asiakastietojen kirjaamisesta on laadittu ohjeistus, joka löytyy A-klinikka Oy:n intrasta.

Jokaisesta asiakkaasta tehdään kirjaukset joka vuorossa näitä ohjeita noudattaen.

Kirjausten asianmukaisuutta valvotaan palveluesimiehen toimesta säännöllisesti. Ohjelman käyttöä valvotaan lokikirjausten perusteella. Lokitiedot kirjautuvat sekä potilas- että työntekijäperusteisesti.

Salassapitosäädökset on huomioitu työsopimuksissa. Salassapitosopimukset tehdään kaikille työntekijöille, opiskelijoille ja harjoittelijoille. Työsuhteessa olevat kirjoittavat sitoumukset osana työsopimusta.

Työsuhteen aikana järjestetään täydennyskoulutuksia osaamiskartoituksissa ja kehityskeskusteluissa ilmenneiden tarpeiden mukaisesti.

Opiskelijat perehdytetään niiltä osin, kuin heidän oppimistavoitteensa edellyttävät.

Tietosuojavastaavan yhteystiedot: tietosuojavastaava@ a-klinikka.fi, puh. 050 515 0018

Onko yksikölle laadittu salassa pidettävien henkilötietojen käsittelyä koskeva seloste?

Kyllä.

9 Yhteenveto kehittämissuunnitelmasta

Toiminnassa todetut kehittämistarpeet

Vieroitushoitoyksikkö ja Selviämishoitoasema Salon kehittämistarpeita mietitään laatutyöskentelyyn sisältyvien itsearviointien perusteella ja ne kirjataan sähköiseen järjestelmään. Lisäksi riskikartoituksissa käydä läpi merkittäviä riskejä ja näistä tehdään kehittämissuunnitelmat. Yksikön kehittämistarpeiksi on valikoitunut työrauha, joka tarkoittaa yksikön henkilökunnan toimintatapojen muuttamista ja raporttien rauhoittamista.

10 Omavalvontasuunnitelman seuranta

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain mukaan hyvinvointialueen ja yksityisen palveluntuottajan on laadittava vastuulleen kuuluvista tehtävistä ja palveluista omavalvontaohjelma. Ohjelmassa tulee määritellä, miten 1 momentissa tarkoitettujen veloitteiden noudattaminen kokonaisuutena järjestetään ja toteutetaan. Omavalvontaohjelmassa on todettava, miten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen toteutumista, turvallisuutta ja laatua sekä yhdenvertaisuutta seurataan ja miten havaitut puutteellisuudet korjataan. Omavalvontaohjelman osana ovat laissa erikseen säädetyt omavalvontasuunnitelmat ja potilasturvallisuussuunnitelmat.

Omavalvontaohjelma sekä omavalvontaohjelman toteutumisen seurantaan perustuvat havainnot ja niiden perusteella tehtävät toimenpiteet on julkaistava julkisessa tietoverkossa ja muilla niiden julkisuutta edistävillä tavoilla.

Omavalvontasuunnitelman on hyväksynyt ja vahvistanut toimintayksikön vastaava palvelupäällikkö Salossa 1.2.2024.